

Murat Yetkin

Zarrab üzerine aykırı sorular

22 Kasım 2017

Ankara artık 27 Kasım'a kilitlemişken mahkeme Reza Zarrab duruşmasını 4 Aralık tarihine erteledi. Gerekçe, jürinin oluşturulamamış olması, çok sık rastlanan bir durum değil, zaten dava da olağan bir hukuk davası olmanın epeydir ötesine geçti.

Erteleme kararı Amerikan dolarının Türk lirası karşısında Merkez Bankasının bütün çabasına karşın biraz daha değer kaybetmesine neden oldu. Bunda kimilerine göre döviz vurguncularının da parmağı vardı ama bizim üzerinde duracağımız işin daha çok siyasi yanı ve ekonomiyi de etkileyecek muhtemel sonuçları.

Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın artmış öfkesi dün AK Parti grubundaki konuşmasından anlaşılabilirdi. Zarrab davası Türkiye'ye karşı kurulmuş bir kumpastı. Kendisini ve AK Parti hükümetini 17-25 Aralık'ta, 15 Temmuz'da düşüremeyenler, şimdi bu tertibi ABD'ye taşımışlardı.

Erdoğan bu kadar kızınca, Kemal Kılıçdaroğlu da CHP grubunda üzerine gitti, "Suç ortakları" suçlamasında bulundu, İran'ın bile bu kadar ilgilenmediğini söyledi.

Zarrab 17-25 Aralık 2013 soruşturmaları çerçevesinde tutuklanıp serbest bırakıldıktan, davası da diğerleriyle birlikte düşürüldükten sonra bir baktık, 21 Mart 2016'da Florida'da Amerikan polisi tarafından yakalandı ve ambargoyu delmek suçlamasıyla yargılanmaya başlandı. 28 Mart 2017'de de Halkbank Genel Müdür Yardımcısı Hakan Atilla, 28 Mart 2017'de hem de resmi bir ABD gezisindeyken tutuklandı; birlikte yargılanıyorlar.

Konu son olarak en üst düzeyde Başbakan Binali Yıldırım'ın ABD Başkanı Mike Pence ile 9 Kasım'daki görüşmesinde gündeme geldi. Yıldırım "kanıtlar geçersiz" dedi ama bir yandan da ambargo ihlali suçlamasının Türkiye'ye zararı dokunmasından duyduğu endişeyi gazetecilerle üstü kapalı olarak paylaştı.

Erdoğan ve AK Parti'nin iki kademede endişesi var. Birincisi Zarrab'ın iddianamedeki suçları kabul ederek ceza indirimi için pazarlığa girmesi, ikincisi de bunun da ötesinde ceza indirimi için iddianameyi de aşan yeni suçlamalarda bulunması, isimler, bağlantılar öne sürmesi.

Bu aşamada davanın seyrini daha iyi değerlendirmek için pek sorulmayan bazı soruları sıralamakta yarar var:

- Zarrab (iddiaya göre rüşvet vererek kolaylaştırmak suretiyle) Türk vatandaşlığına geçip Rıza Sarraf adını almadan önce sadece İran vatandaşı idi. Mahmud Ahmedinecat döneminde ABD ambargosunu kırıp para aklamakla görevli bir ekibin üyesiydi. O ekibin başı Babek Zencani, Hasan Ruhani döneminde devlet parası sayılan 2,5 milyar doların hesabını veremediği için idam cezasına çarptırıldı, hapiste gün sayıyor. Türkiye'nin darbe girişimine doğru gitmekte olduğuna şimdi anladığımız günlerde, artık ne İran gizli servisi (VEVAK) ne de Fethullahçılardan korunamayacağı endişesine kapılan Zarrab, gizlice FBI ile temas kurup Florida'da yakalanma görüntüsü altında ABD'ye teslim olmuş olabilir mi? MİT bu konuyu araştırdı mı?

- Erdoğan ve AK Parti'nin dikkati hep ABD'nin Zarrab'tan Türkiye bağlantıları konusunda yeni itiraf ve belki de iftiralarda bulunacağına yoğunlaşıyor. Ama Donald Trump yönetimindeki ABD'nin İran'ın üzerine gittiği bir sırada İran'dan ne gibi yeni bağlantı ve isimler vereceğine ilgisi dikkate bile alınmıyor. Oysa Barack Obama'nın Ruhani ile imzaladığı nükleer anlaşma dahi Trump tarafından hedefe konmuş durumda. Acaba Zarrab'ın İran bağlantılarını da ceza indirimi için pazarlık konusu yapmış olması üzerinde yeterince duruluyor mu? Zarrab'ın bazı akrabalarının da ceza indirimi için ABD'ye bilgi vermeye hazır olduğu iddiaları kuliste fısıldanıyorken Türkiye bir de bu nedenden sıkıntıya düşer mi? Ankara bu konuda tedbirli mi?

- Yargı konusu İran'a karşı BM ambargosu değil, ABD ambargosu. Dolayısıyla Türk yasaları nezdinde doğrudan suç oluşturmuyor. Yani Zarrab "sanık" olmaktan "tanık" olmaya geçtiğinde davadaki tek sanık olarak kalsa dahi Hakan Atilla aleyhine ABD ambargosunu delmek suçlaması havada kalabilir. Ancak bu durumda Zarrab suçlamaları kabul etmiş olacak. Yani Türkiye'de işlediği öne sürülen "rüşvet", "para aklama", "sahte belge üretme" gibi suçlamalardaki muhatap, ya da varsa suç ortakları hakkında suç duyurusu yoluyla soruşturma başlatılması söz konusu olabilir. Hükümet bu konuya hazırlıklı mı?

- Hükümetin bir diğer endişe kaynağı, Amerikan bankalarının Halkbank başta olmak üzere bazı Türk bankalarına karşı harekete geçmesi. Günlerdir Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek'ten Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna dek yetkililer "Halkbank'a yaptırım yok" dedikçe aslında bu iddiayı körüklemiş oluyorlar, ama açıklama yapmasalar da laf yerinden üremeye başladı zaten. İran'ın dün Halkbank ile hiçbir sorununun olmadığını açıklaması ise gidişi düzeltti mi, bozdu mu, pek belli değil. Üstelik bu hükümetten hükümete bir tasarruf olmayacağı, şirketten şirkete yaptırım olacağı için karşı tebdir almak da zor? Hükümet böyle bir durumun ekonomiye getireceği şok ve yüklere hazırlıklı mı?

Bir de çuvaldızı kendimize batırma sorusu: Acaba 17-25 sonrasında bu davalar "kumpas" söylemiyle düşürülüp üstü örtüleceğine, öncekiler kapatıldıktan sonra iddiaları sıfırdan, doğru dürüst araştırarak yasal süreçler başlatılmış olsa, bugün Amerikan mahkemelerinde kendi sorunumuzu tartışıyor konuma düşülme daha iyi olmaz mıydı?

Ama artık olan oldu. Şimdi öfkeyle kalkıp zararlar oturtmak yerine ileriye bakmak ve bu durumdan ülkeyi en az hasarla kurtaracak, hem yolsuzlukla mücadele, hem şeffaf demokrasi yolunda dersler çıkaracak bir çizgiyi benimseme zamanı.